

Verkiezingsprogramma 2010-2014

Samen sterk!

CDA *Valkenburg
aan de Geul*

Inhoudsopgave

Voorwoord en verantwoording	2
0. Hoofdpunten programma CDA 2010-2014	3
0.1 Uitdagingen waar we als gemeente voor staan	3
0.2 Keuzes maken	3
0.3 Belangrijkste CDA-speerpunten	4
1. Leefbaarheid, veiligheid, zelfsturing	5
2. Generatiebeleid	6
2.1 Gezinsbeleid	6
2.2 Jeugdbeleid.....	6
2.3 Ouderenbeleid.....	7
3. Vrijwilligerswerk, Sport en Cultuur.....	9
3.1 Vrijwilligerswerk.....	9
3.2 Sport.....	9
3.3 Cultuur.....	10
4. Toerisme, economische ontwikkeling, arbeidsmarkt en werkgelegenheid	12
5. Vitale kernen en platteland.....	16
6. Sociaal beleid	18
7. Ruimtelijke ordening en onderhoud publiek domein	19
8. Verkeer, vervoer en parkeren.....	21
9. Bestuurlijke vernieuwing en Financiën	22

Voorwoord en verantwoording

Op woensdag 3 maart 2010 worden er in de meeste gemeenten in Nederland raadsverkiezingen gehouden. De kiezer kan zich weer uitspreken over de samenstelling van de bestuurslaag die het dichtst bij hen staat. Het CDA is traditiegetrouw sterk vertegenwoordigd in "Park Dersaborg". Daar kunnen we trots op zijn, maar dit betekent niet dat we zelfgenoegzaam achterover kunnen leunen. In deze tijd zijn goede verkiezingsresultaten geen vanzelfsprekendheid meer. Naar onze overtuiging maakt ons CDA goede kans in 2010 goed uit de bus te komen.

Essentieel onderdeel van de voorbereidingen voor de raadsverkiezingen is het schrijven van een gemeentelijk verkiezingsprogramma. Een dergelijk programma vervult twee belangrijke functies. Allereerst geeft het de visie weer van de gemeentelijke CDA afdeling op de ontwikkelingen in de gemeente tijdens de komende raadsperiode. Ten tweede vormt dit document voor de fractie de grondslag voor de collegeonderhandelingen.

Als basis is uitgegaan van een aantal belangrijke algemene CDA uitgangspunten. Het CDA is een moderne christendemocratische volkspartij, waarin de gemeenschap centraal staat. De betrokkenheid van mensen bij hun gemeente, het gezin, de school, de wijk, het bedrijf, de vereniging: dat is het ware draagvlak van de gemeente. De christendemocratie onttrekt zich daarmee aan het versleten links/rechts schema. Het CDA heeft een geheel eigen plaats: sociaal op sociaal-economisch gebied, degelijk als het gaat om geld, vasthoudend en appellerend op het terrein van normen en waarden.

Het CDA is een brede volkspartij, geworteld in alle lagen van de samenleving: het CDA is de grootste lokale partij van Nederland. Daarom biedt het plaats aan verschillende mensen. Ons bindt, naast geloof in democratische waarden, de Bijbelse boodschap als grondslag en inspiratiebron bij het zoeken naar oplossingen voor hedendaagse problemen. Het gaat daarbij steeds om mensen. Menselijk geluk, waardigheid, veiligheid, zorg voor elkaar, respect en gemeenschapszin zijn de constanten.

Het CDA wil een degelijke en betrouwbare politieke beweging zijn, die nieuwe wegen inslaat waar altijd vaste waarden aan ten grondslag liggen. Politiek is voor het CDA geen doel op zich, maar een manier om zaken in de samenleving voor elkaar te krijgen. Het CDA heeft duidelijke standpunten over de toekomst, maar die dwingen wij niet af. Besluiten die op steun in de gemeente kunnen rekenen zijn duurzamer dan die met een krappe basis. Daarom vinden we samenwerken zo belangrijk: **Samen sterk!**

Samen....

- ....doen alleen wat werkelijke kan
- ....werken aan leefbare kernen
- ....overlast en ergernissen aanpakken
- ....respectvol omgaan met elkaar
- ....optrekken in het Heuvelland

sterk....

- ....integer en solide bestuur
- ....economisch klimaat
- ....financieel beleid
- ....voorzieningenniveau
- ....duurzaam landschapsbeheer

Valkenburg aan de Geul, februari 2010

John Candel,
voorzitter CDA Valkenburg aan de Geul.

Math. Knubben,
voorzitter programcommissie.

0. Hoofdpunten programma CDA 2010-2014

0.1 Uitdagingen waar we als gemeente voor staan....

Er is in de gemeente Valkenburg aan de Geul veel wantrouwen en zelfs cynisme over bestuur en politiek. Dit kan alleen bestreden worden door niets te beloven wat niet kan, een betrouwbare en consistente overheid te zijn, onnodige regels af te schaffen, straffer te handhaven, rechtmatig en doelmatig te handelen, maar vooral ook de afwegingen bij besluiten beter uit te leggen.

Integriteit van bestuur en ambtenaren is een groot goed. De ambtenarij en het politiek bestuur moeten professioneler, er is behoefte aan een modernere structuur zonder 'hokjes' of eigen koninkrijkjes.

Het CDA ziet Valkenburg aan de Geul als één solidaire gemeenschap, waar alle kernen deel van uitmaken. Er bindt ons veel meer dan ons scheidt en dat wordt alleen maar sterker in een globaliserende wereld en maatschappij. De economische successen van de ene kern geven weer financiële ruimte en mogelijkheden aan andere delen van de gemeente. De kernen hebben elkaar nodig. Het CDA vindt zelfsturing een goed beginsel: het stimuleert initiatieven uit de gemeenschap en waarborgt dat de zwigende meerderheid vertegenwoordigd is in aangedragen standpunten en oplossingen.

Het proces van samenwerking zal, zo verwacht het CDA, onvermijdelijk een vervolg krijgen. Gemeentelijke fusies zullen op ons af komen, of we willen of niet. Het CDA schrikt daar niet voor terug en zet zich ten volle ervoor in dat dit proces goed uitpakt voor Valkenburg aan de Geul en haar burgers.

Zoals alle gemeenten komt ook onze gemeente in financieel zwaar weer. Wat daarbij hard nodig is, is een solide financieel beleid, dat verder gaat dan boekhouding en partijpolitiek. Een samenhangende transparante visie en strategie voor onze gemeente en het Heuvelland moet snel ontwikkeld worden.

0.2 Keuzes maken...

Goed bestuur gaat lastige keuzes niet uit de weg en zegt ook 'nee' als dat nodig is. De verwachting is dat de gemeente in komende begrotingsjaren tussen de één en drie miljoen minder inkomsten per jaar gaat krijgen. Zoveel mogelijk doen met minder zal nodig zijn. Opnieuw kritisch vaststellen wat de kerntaken van de gemeente zijn is onvermijdelijk. Wat daar niet onder valt, zal teruggelegd moeten worden bij de gemeenschap en belanghebbenden. Het CDA zet in op financiële houdbaarheid op de langere termijn.

Waar het gaat om gemeenschapsaccommodaties, zoals het Polfermolencentrum, de bibliotheek, het openluchttheater, het museum en sportcomplexen, zal meer samenhang en multifunctionaliteit gezocht moeten worden, met als uitgangspunt zoeken naar nieuwe manieren om evenveel of zelfs betere faciliteiten te bieden voor minder kosten.

Bij het maken van alle afwegingen denkt het CDA als goede rentmeester aan de toekomstige generaties. Daarom een realistisch en vooruitstrevend sociaal economisch beleid m.b.t. milieu en duurzaamheid, vasthoudend en appellerend waar het gaat om fatsoen en integriteit als hoekstenen van een betrouwbaar bestuur.

Mensen hebben rechten en worden daarnaast door het CDA ook duidelijk aangesproken op hun plichten als burger. Mensen die zich niet aan de afgesproken regels houden, dienen te worden gecorrigeerd: m.a.w. een straffer boete- en handhavingsbeleid én het elkaar aanspreken op gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een leefbare samenleving.

Gerechtigheid, maar ook solidariteit met een boodschap aan elkaar waar het gaat om sociale zekerheid en het stimuleren van maatschappelijke ontplooiing.

0.3 Belangrijkste CDA-speerpunten

1. Een betrouwbaar, integer en doelmatig college van B & W, professioneel en onafhankelijk, zich bewust van de duale verhouding tot raad en ambtelijke organisatie, open en transparant naar de burgerij.
2. Solide en op lange termijn gericht financieel beleid. De portefeuille financiën in principe toedelen aan de burgemeester of een op dit terrein deskundige vakwethouder. Dit bevordert integrale afweging en zakelijke keuzes gericht op de langere termijn. De houdbaarheid van onze financiën is immers uiterst belangrijk. De belasting wordt niet verhoogd als dat niet leidt tot verbeteringen voor de burger.
3. Een modernere ambtelijke bedrijfsvoering gericht op de kerntaken van de gemeente, met lagere kosten, hogere kwaliteit en snellere dienstverlening. Goed functionerende en vooral ook toegankelijke en laagdrempelige loketten voor ondernemers, verenigingen en burgers.
4. De uitwerking van de besluiten rond de centrumplannen dient breed gedragen en binnen de door de raad gestelde en nog te stellen financiële kaders uitgevoerd te worden.
5. In de (dorps)kernen moeten mensen goed en veilig kunnen wonen met voorzieningen, die een solidaire gemeenschap op kan en wil opbrengen. Uitgaande van gedeelde verantwoordelijkheid reële ondersteuning van vrijwilligerswerk en verenigingen (van de toekomst). De in dit kader ingeslagen weg van zelfsturing moet daarbij leidend zijn.
6. Een leefbare gemeente. De grootste ergernissen, die deze leefbaarheid aantasten, worden verminderd en waar mogelijk opgelost. De vervuiler betaalt. Drugoverlast en ook kleine criminaliteit worden hard aangepakt; geen gelegaliseerde drugshandel binnen of aan de grenzen van de gemeente. Op het terrein van leefbaarheid, veiligheid en handhaving dient prioriteit gegeven te worden aan inzet van wijkagenten. Cameratoezicht op cruciale plekken en momenten acht het CDA wenselijk.
7. Ontwikkeling van een goed investeringsklimaat is van wezenlijk belang voor de toekomst van onze gemeente en gemeenschap, alsook het creëren van de juiste verhouding tussen profijt en belasting voor ondernemers en burgers.
8. Een vitale gemeente. Door goede voorzieningen en op de vraag toegesneden huisvesting voor met name starters en ouderen aantrekkelijk blijven als woongemeente en zo de bevolkingskrimp beperken. Beleidsmatige en financiële consequenties van demografische ontwikkelingen zullen vertaald moeten worden in scenario's m.b.t. woningbouw en woningvoorraad, onderwijshuisvesting, gemeenschapsaccommodaties etc.
9. Beleid t.a.v. onderwijshuisvesting wordt geëvalueerd. In dit kader moeten beheer- en onderhoudsplannen en reserveringen worden geactualiseerd.
10. Een geïntegreerde infrastructuur (doorstroming en bereikbaarheid over de weg, maar ook een goede wandel- en fietsinfrastructuur), een goede balans tussen verkeersveiligheid en landschappelijk groen.
11. Meer aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit van het (open) landschap door goed landschapsbeleid. De boer staat daarin centraal voor duurzaam onderhoud en bescherming en inrichting van het landschap. Maar ook kansen in toerisme en recreatie, groene diensten, en landschapsbeheer door combinaties van agrarische bedrijven en zorg- en educatiebedrijven dienen daarbij te worden benut.

1. Leefbaarheid, veiligheid, zelfsturing

Valkenburg aan de Geul dient een gemeenschap te zijn waarin iedereen zich veilig voelt en veilig is. Oorzaken van onveiligheid als vandalisme, criminaliteit en drugsoverlast moeten stevig worden aangepakt. Verloedering van wijk of buurt moet bestreden worden; het razende verkeer mag geen voorrang hebben. Vooral voor oudere bewoners moet geïnvesteerd worden in een veilig buurtgevoel en geloof in sociale samenhang. Dit alles betekent dat er een blijvende behoefte is aan een stevig gemeentelijk veiligheidsbeleid. Een beleid dat drie taken heeft:

- a. overlast bestrijden en tegengaan, consequente handhaving
- b. preventie criminaliteit en overlast;
- c. participatie en bevordering eigen verantwoordelijkheid burgers vanuit eigen midden gestuurd.

Keuzes

- Meer zichtbare aanwezigheid in de kernen. Naast de gemeentelijke boa's zorgt de politie voor een herkenbare wijkagent, die niet alleen overlast tegengaat maar liever nog voorkomt. Dat gebeurt door voorlichting en samenwerking met burgers, scholen, welzijnsinstelling Trajekt, woningbouwcorporaties en overige maatschappelijke instellingen.
- Maar ook door fysieke maatregelen, zoals betere openbare verlichting van black spots, schoon en heel houden van straatmeubilair, aanpak vervuiling en hondenpoep, snelle reparatie van vernielde attributen, duidelijke afspraken met horeca-exploitanten, experimenten met camerabeveiliging.
- De deelname van Valkenburg aan de Geul aan de regionale "Operatie Schone Handen" wordt krachtadig voortgezet in de strijd tegen witwaspraktijken en geweldsspiralen in de onderwereld. Onze horeca is en moet schoon blijven.
- De aanpak van huiselijk geweld was (te) lang een taboe. Politie, justitie, gemeente en hulpverleningsinstellingen (o.m. Centrum voor jeugd en gezin) zullen nauw samenwerken in een keten van zorg en dienstverlening, gericht op preventie, voorlichting en probleemoplossing.
- Jongeren zijn onevenredig vaak slachtoffer van criminaliteit. Tegelijkertijd zijn ze een belangrijke dadercategorie. Daarom verdient de aanpak van jeugdcriminaliteit speciale aandacht. Een lik-op-stuk-beleid voor diegenen die zich schuldig maken aan vandalisme. Verder is een actieve uitbouw van het jeugdpreventieprogramma's een vereiste: integrale aanpak, versterking van samenhang en samenwerking tussen verschillende instanties staan daarbij voorop.
- Het CDA wenst op wijkniveau met de kernoverleggen te komen tot sturing van binnenuit bij de bevordering van de leefbaarheid en veiligheid in buurt en dorp. Aanpak van plannen voortkomend uit initiatieven van (groepen van) burgers zelf, ondersteund door de kernoverleggen en het opbouwwerk, kunnen bogen op ruim draagvlak.
- Het CDA is fel tegenstander van coffeeshops, grow- en smartshops in onze gemeente. Een zero-tolerance beleid wordt voorgestaan. Mogelijke vestigingen van coffeeshops door buurgemeenten op schoolroutes aan de grenzen en uitvalswegen van onze gemeente worden tegengegaan.
- In de verblijfsgebieden heeft het langzame en kwetsbare verkeer voorrang. De gemeente dient naast snelheidscontroles van de politie zelf te investeren in eigen verplaatsbare snelheidsmeters met waarschuwingssignalen op bovenal de grotere in- en uitvalswegen.

2. Generatiebeleid

2.1. Gezinsbeleid

Valkenburg aan de Geul kent veel mondige en geëmancipeerde inwoners. Dat is positief. Het CDA sluit de ogen niet voor de doorgesloten individualisering en verzakelijking. Het CDA vindt het daarom dat het gezin de basis is voor ouders en kinderen. Goede familie- en gezinsrelaties zijn essentieel voor de persoonsontwikkeling van onze jeugd, werk- en schoolprestaties en het meedoen aan sociale activiteiten. Daarbij hoort ook dat er hoge eisen worden gesteld aan de opvoeding. Werk en zorg moeten goed op elkaar afgestemd worden. Ouders kunnen hierbij vaak steun gebruiken.

Keuzes

- In samenwerking met instellingen die zich bezighouden met opvoedingsondersteuning, consultatiebureau, GGD en Jeugdzorg, dient voor opgroei- en opvoedvragen het Centrum voor jeugd en gezin Heuvelland operationeel te worden met lokale aanspreekpunten. De samenwerking wordt opgezet in het verband van de zes Heuvellandgemeenten.
- Versterking van de gemeentelijke zorgteams aan de basisscholen en Stella Maris ten einde via vroegsignalering en casusbespreking snel te kunnen ingrijpen in probleemgevallen van leerling en gezin blijft nodig.
- Voortgaande professionalisering en ondersteuning van de peuterspeelzaalleidsters om in een zo vroeg mogelijk stadium problemen van kind en gezin te kunnen signaleren.

2.2. Jeugdbeleid

Met de meeste jongeren in de gemeente gaat het goed. Deze jongeren moet de gemeente actief betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente en er dient op hun behoeften te worden ingespeeld. Kern van het nieuwe jeugdbeleid is het geven van directe verantwoordelijkheid aan de jeugd zelf. De jongeren hebben hierbij begeleiding en ondersteuning nodig. Een integrale aanpak is daarom vereist van ouders, scholen, verenigingsleven, professioneel jongeren- en buurtwerk en de gemeente.

Sportverenigingen moeten een sterkere positie krijgen in het jeugdbeleid. Meer jongeren moeten met sport in aanraking worden gebracht.

Het is van belang dat bij de inrichting van de openbare ruimte rekening met jongeren wordt gehouden; de jeugd moet over voldoende speelplekken beschikken, zeker daar waar gebrek ontstaat aan verenigingsaccommodaties.

Keuzes

- Het CDA pleit voor het instellen van een jongerenplatform, waarin jongeren (onder schooltijd) met vertegenwoordigers van de gemeente overleggen en afspraken maken.
- Gemeente, scholen en sportverenigingen organiseren gezamenlijk kennismakingscursussen en zetten diverse jeugdsportactiviteiten op. Initiatieven worden opgezet onder impuls van de landelijke kaders Buurt, Onderwijs en Sport (BOS) en met multifunctioneel gebruik van accommodaties (scholen, gemeenschapshuizen, sportvelden).
- Activiteiten voor jeugd en jongeren in gemeenschapshuizen en jeugd- en jongerenaccommodaties verdienen gemeentelijke steun en faciliteiten.
- Speelplekken moeten aan de huidige voorkeuren van jongeren voldoen. (Her)inrichting gebeurt in overleg met hen en bij de renovatie of herontwikkeling van wijken wordt voor buiten spelen een verplicht ruimtegebruik aangehouden.

- Om jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk wordt in samenwerking met scholen ingezet op verplichte en vrijwillige maatschappelijke stages. Met het voortgezet onderwijs kunnen voor jongeren avond/weekendjobs ontwikkeld worden in Valkenburgse zorginstellingen, bij sportverenigingen of milieuorganisaties. Het volbrengen van een stage moet dan ook voor de leerling punten op school opleveren.
- De woensdagmiddagactiviteiten voor de naschoolse jeugd worden zo mogelijk in alle kernen verder uitgebouwd. Tevens wordt ingezet op structurele activiteiten voor jongeren in nauw overleg met het lokale verenigingsleven.
- Het CDA is voorstander van een strakke gemeentelijke regie en sturing van de samenwerking van de diverse instellingen op het terrein van jeugdzorg en jeugdhulpverlening. Versterking van netwerken van instellingen die vroegtijdig problemen van jongeren signaleren en instellingen die deze problemen kunnen aanpakken, is absoluut noodzakelijk. Het gaat daarbij om consultatiebureaus, peuterspeelzalen, scholen, leerplichtambtenaren, huisartsen, de politie, het welzijnswerk, centrum voor jeugd en gezin en de GGD.

2.3. Ouderenbeleid

Oudere mensen zijn met hun pensionering "pas" 65, wat de komende jaren wordt uitgebreid naar 67. De groep bestaat uit verschillende soorten mensen. Lang niet iedere oudere vraagt zorg. Met veel ouderen gaat het goed als gevolg van een hoger opleidingsniveau en een betere inkomenspositie. Zij laten van zich horen en komen voor zichzelf op. In de praktijk van alledag blijkt een grote verbondenheid tussen deze ouderen en hun (klein)kinderen te bestaan. Het is belangrijk deze verbindingen tussen generaties te laten functioneren.

De gemeente moet in het bijzonder oog hebben voor ouderen die behoren tot de kwetsbaren in de samenleving. Deze groep wordt ook steeds ouder en groter door verbeterde levensverwachtingen. In het algemeen wenst deze groep steeds meer in de eigen vertrouwde leefomgeving van kern en buurt te blijven wonen. Voor deze groep is bijzondere aandacht nodig, die past in de verder te ontwikkelen beleidslijn Wonen, Welzijn en Zorg.

Het CDA vindt dat de gemeente veel met ouderen moet communiceren wat ertoe moet leiden dat ouderen zelf initiatieven kunnen nemen. Het wordt ouderen eenvoudig gemaakt via internet wensen en behoeften naar voren te brengen. Meer activiteiten worden georganiseerd om vereenzaming tegen te gaan. Daarnaast draagt de gemeente er zorg voor dat voorzieningen zowel fysiek, financieel als mentaal toegankelijk blijven voor alle ouderen.

Keuzes

- De gemeente schept voorwaarden om verbindingen tussen de generaties te laten functioneren. Zij stimuleert dat overdracht van kennis en ervaring kan plaatsvinden. Gemeentelijke belemmeringen bij organisatie van buurtfeesten en buurtactiviteiten worden geminimaliseerd dan wel opgeheven.
- De gemeente stimuleert dat in de nieuwbouw- en verbouwplannen van particulieren en woningbouwcorporaties levensloopbestendig wordt gebouwd.
- Initiatieven om tot speciale wooneenheden bij zorgcomplexen te komen, moeten worden ondersteund. (Renovatie)plannen tot seniorenhuisvesting in diverse kernen dienen te worden gesteund. Het duurzaam en aanpasbaar bouwen moet hierbij steeds uitgangspunt zijn.
- Het CDA is absoluut pleitbezorger dat zorg voor ouderen meer naar de eigen woning wordt gebracht. De huishoudelijke verzorging in het kader van de nieuwe wet WMO moet laag-drempelig en betaalbaar blijven.

- Op het gebied van wonen, welzijn en zorg wordt een netwerk van professionele en vrijwillige ouderenadviseurs ontwikkeld, die kwetsbare ouderen individueel helpen om hun weg te vinden. Een speciale Seniorenwijzer wordt via de gemeentelijke website ontwikkeld en onderhouden. Het CDA blijft pleiten voor een versterking van het gemeentelijke zorginformatiecentrum en het steunpunt mantelzorg, waar vraag, informatie en advies bij elkaar komen.

3. Vrijwilligerswerk, Sport en Cultuur

3.1. Vrijwilligerswerk

Het CDA beschouwt van oudsher het verenigingsleven, zoals sport- en culturele verenigingen, als het cement van de samenleving. Veel burgers zetten zich vrijwillig in voor familie, bureaus, verenigingen en actiegroepen. Toch hoort het CDA ook steeds meer zorgelijke geluiden over de moeite die verenigingen moeten doen om voldoende gemotiveerde en geschikte vrijwilligers te vinden. Het CDA zet daarom in op een goede ondersteuning van vrijwilligers en op waardering van het vrijwilligerswerk en verenigingsleven. Ook kan vrijwilligerswerk meer dan tot nu toe worden benut om langdurige werklozen uit hun sociaal isolement te halen; over het nut van maatschappelijke stages voor scholieren is eerder gesproken.

Keuzes

- Op initiatief van het CDA is de jaarlijkse indexering van de subsidies hersteld en die indexering zal gehandhaafd moeten blijven.
- Het CDA kiest voor het gericht ondersteunen van het verenigingsleven. Het volgens afspraak te heroverwegen subsidiebeleid moet daar zoveel mogelijk op worden afgesteld.
- Het CDA werkt aan het tegengaan van zwaar bureaucratische rompslomp voor verenigingen bij het aanvragen van subsidies en vergunningen. Een loket voor verenigingen moet eindelijk tot stand komen.
- Een betere professionele steunstructuur via het welzijnswerk voor de ondervonden problemen in het vrijwilligerswerk verdient prioriteit. Regionale en provinciale afstemming strekt hierbij tot voordelen: van ervaringen elders kan in onze gemeente geleerd worden en mogelijk extra subsidie verkregen worden.
- Het CDA zal de (hernieuwde) instelling van een jaarlijkse vrijwilligersprijs en sportprijs blijven stimuleren.

3.2. Sport

Het CDA wenst een extra inzet en krachtsinspanning op dit beleidsterrein. Sport is meer dan Recreatie en vrijetijdsbesteding, het is voor de beoefenaren 'de belangrijkste bijzaak in het leven'. Sport raakt aan alles wat wij belangrijk vinden: gezondheid, veiligheid, normbesef, integratie en maatschappelijke binding.

Actieve deelname aan de sport is van groot belang voor de volksgezondheid en hét antwoord in de strijd tegen hart- en vaatziekten en overgewicht.

Maar sport laat ook jongeren en ouderen in teamverband (leren) optreden, regels in acht nemen en eigenwaarde opbouwen. De gemeente moet daarom de sportverenigingen zowel financieel als organisatorisch ondersteunen.

In de facilitaire zin moeten sportaccommodaties goed onderhouden en van deze tijd zijn. Het CDA wenst ook meer nadruk te leggen op buurtsport en breedtesport en verwacht van lokale verenigingen inspanningen als het gaat om het bevorderen van de participatie van bovenal jongeren en speciale doelgroepen.

Maar dit betekent ook dat deze doelgroepen actief met sportverenigingen in aanraking moeten worden gebracht. Vooral scholen bieden hiervoor mogelijkheden. Bij dit alles realiseert het CDA zich dat verenigingen draaien op vrijwilligers. Samenwerking tussen scholen en buitenschoolse activiteiten en sportverenigingen door bv. uitwisseling van docenten en trainers is van belang.

Keuzes

- Het gemeentelijk beleid is gericht op een goed en geschikt accommodatiebeleid. Het beleid en de budgetten voor dat accommodatiebeleid zijn voor de jaren tot en met 2012 vastgelegd. De nieuwe mogelijkheden van kunstgrasvelden moeten betrokken worden in de komende discussie rond de toekomst van de buiten sporten.
- Het CDA wenst dat de komende planperiode de gemeente gericht beleid voert ter stimulering van vernieuwde vormen van samenwerking tussen verenigingen en andere wijkorganisaties, waarbij de hulp van het Huis van de Sport en sportorganisaties nodig zal zijn. Het initiatief van de vereniging voor de toekomst, zoals dat in Houthem wordt ontwikkeld, kan als voorbeeld dienen voor de verdere samenhang en samenwerking in de andere kernen. De gemeente zal daar in het kader van de leefbaarheid en zelfsturing een stimulerende bijdrage toe moeten leveren;
- Instandhouding van sportcomplexen zal nagestreefd dienen te worden; waar dit om organisatorische en andere redenen niet meer haalbaar blijkt, zullen dusdanige oplossingen moeten worden gezocht dat sportbeoefening dicht in de buurt mogelijk blijft; minimaal zal in iedere kern een (multifunctioneel) speel- en sportveld beschikbaar moeten blijven of komen. De gemeente schept voorwaarden, terwijl de verenigingen, waar mogelijk gezamenlijk, verantwoordelijk zijn voor structuur en organisatie;
- De breedtesport en topsport beïnvloeden en stimuleren elkaar; daarom steunt het CDA van harte de organisatie en verwerving van grootschalige evenementen als het WK wielrennen, de Amstel Gold Race en daaraan gelieerde activiteiten: niet alleen economisch van groot belang maar ook in relatie tot stimulering van sportdeelname.
- Naast die grotere evenementen blijft het van belang om sport- en beleggingsactiviteiten voor gehandicapten en ouderen te blijven stimuleren, ontwikkelen en ondersteunen.
- Tenslotte is het CDA van mening dat door het zich terugtrekken van o.m. rijk en provincie op kerntaken, dit ook consequenties zal hebben voor het sportbeleid van onze gemeente: de lokale politiek zal dienen in te spelen op de toenemende eigen verantwoordelijkheid van de gemeente op dit terrein; in de komende raadsperiode zal er nieuw sportbeleid ontwikkeld moeten worden. Overigens zullen wij in landelijk CDA-verband aandringen om het decentraliseren van deze taken ook met voldoende middelen gepaard te doen gaan.

3.3. Cultuur

Culturele voorzieningen en verenigingen zijn een verantwoordelijkheid van besturen en organisaties, maar het instandhouden van een breed aanbod, een goede toegankelijkheid en kwaliteit is ook een zorg voor de gemeente op lokaal niveau en in regionaal verband. Zoals topsport en breedtesport niet zonder elkaar kunnen, zo is in de cultuursector “hoge cultuur” niet mogelijk zonder vele mensen die op amateur-basis muziek maken, zingen, toneelspelen, aan ballet doen, schilderen en beeldhouwen.

Cultuur met de kleine “c” is die vorm van culturele beleving, die bijdraagt aan de verbetering en versterking van de lokale cultuur. Waar mensen van verschillende achtergronden elkaar vinden in een gezamenlijke hobby, ontstaat begrip en wederzijds respect.

Ook de toegankelijkheid van de gemeenschapshuizen, de bibliotheken, het Museum Land van Valkenburg, de zorg voor de vuursteenmijn, openluchttheater, lokale monumenten, cultureel erfgoed en architectuur verdienen bijzondere aandacht. Het CDA vindt het wenselijk dat de lokale scholen worden betrokken bij de plaatselijke culturele activiteiten.

Keuzes

- De opgewaardeerde gemeenschapshuizen in onze kernen moeten een blijvende stimulans zijn in het kader van de vitalisering van de leefbaarheid in kleine kernen. Stichtingsbesturen, kernoverleggen en gemeente dienen in onderling overleg talrijke mogelijkheden te benutten de buurtbewoners te betrekken bij de verdere bloei van deze “huizen van de gemeenschap”. Het CDA is voorstander van de uitbouw naar meer sociale functies van gemeenschapshuizen.

- Op het terrein van de ouderenzorg moet in de gemeenschapshuizen versterkt worden ingezet op nieuwe dagarrangementen, ontmoeting- en brengfuncties. Culturele activiteiten van jongeren voor ouderen kunnen worden gestimuleerd in nauwe samenwerking met de basisscholen en zorgcentra in de kernen.
- De renovatie van het gebouw van de Openbare Bibliotheek Valkenburg vinden we een goede zaak, hoewel wij het jammer vinden dat integratie van meer kunst- en cultuurvoorzieningen vooralsnog niet is geslaagd.
- Eenzelfde opgave geldt voor het Openluchttheater Valkenburg. De jaarlijkse exploitatie staat voortdurend onder druk. Gezocht moet worden naar een nieuwe structuur en inhoud van het gebruik van dit unieke theater, waarbij de locatie zich nog altijd uitstekend leent voor lokale en regionale evenementen. De nieuwe opzet en het nieuwe businessplan geven vertrouwen voor de toekomst.
- Verantwoorde betaalbare beleidsplannen met voldoende toekomstperspectief voor kunst en cultuur, evenals de vrijwilligers van de kunst- en cultuurraad, alsook Openluchttheater, museum Land van Valkenburg, kunst- en cultuurevenementen verdienen onze steun.

4. Toerisme, economische ontwikkeling, arbeidsmarkt en werkgelegenheid

De economische ontwikkeling van een gemeente is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van de samenleving. Het CDA is van mening dat de kwaliteit van de samenleving en gemeenschapszin sterk bepaald wordt door de economische vitaliteit van de gemeente. De gemeente vervult een ondersteunende rol op het gebied van de economische ontwikkeling. Die ondersteuning zal zich vooral moeten richten op het scheppen van voorwaarden, bijvoorbeeld op het terrein van de infrastructuur en op activiteiten om te komen tot een gezond en welvend lokaal investeringsklimaat.

Het CDA Valkenburg aan de Geul vindt de inbreng van ondernemers zeer belangrijk, waardoor de gemeente meer vraaggericht gaat werken. Intensief contact met ondernemersorganisaties is daarvoor een noodzakelijke voorwaarde. Het CDA Valkenburg wenst een betere samenwerking tussen de verschillende branches en ondernemersorganisaties. Een periodieke bedrijvenpeiling onder alle ondernemers geeft vervolgens nog meer inzicht om de gemeentelijke dienstverlening aan het bedrijfsleven op een hoger plan te brengen.

Het CDA wil een goed gemeentelijk investeringsklimaat ontwikkelen, onder meer door het realiseren van één bedrijvenloket in de gemeente, zowel fysiek als digitaal, zodat ondernemers snel en effectief geholpen worden. Het loket neemt tevens de nazorg op zich. Bedrijven met vragen die verder gaan dan die het bedrijvenloket behandelt, kunnen reeds contact opnemen met de speciale contactambtenaar voor bedrijven.

Investeringsin toeristisch en economisch Valkenburg aan de Geul zorgen voor optimale werkgelegenheid en voldoende inkomen; ook inkomen voor de gemeente om weer te investeren in het welzijn en de leefbaarheid van onze gemeenschap.

De toeristische visie van de gemeente Valkenburg richt zich op:

- a. een economische revitalisering van het winkelhart in Valkenburg-Centrum;
- b. een complete herinrichting van de straten, pleinen en gevels van het toeristisch Centrum met een nadruk op de versterking van cultuurhistorische elementen;
- c. een verbetering van de verkeersdoorstroming en de mobiliteit van auto's, fietsers en voetgangers.

Voor de nieuwe periode van de gemeenteraad wenst het CDA dat de ingezette koers van de uitvoering van de Toeristische Visie onverminderd wordt voortgezet, waarbij de investeringen verantwoord vanuit de sector zelf dienen te komen. De gemeente, toeristisch ondernemers en detailhandel, particuliere investeerders en inwoners zullen vasthoudend naar elkaar moeten zijn en in stappen richting 2015 de ambities gaan realiseren. Informatie en communicatie, draagvlak creëren, overleg en inspraak zijn de instrumenten om dit proces succesvol te laten zijn. Initiatiefnemers krijgen in de realisatie van nieuwe economische projecten en het aantrekken van grootschalige evenementen alle steun van de lokale overheid en ondernemers.

Het is dan ook daarom dat de komende raadsperiode het CDA met inwoners en ondernemers de handen in elkaar wil slaan om het economische en toeristische Centrum een nieuw gezicht te geven. De kwaliteit van hotel- en verblijfaccommodaties en de toeristische bereikbaarheid van grotten en Kuurpark verbeteren. Nieuwe economische wellness-impulsen in onze gemeente realiseren. De cultuurhistorische aantrekkelijkheid van onze gemeente verhogen. Het herstel van de Geulkades en Berkelpoort en nieuwe Geulpoort als symbolen voor onze eeuwenoude historie realiseren om weer meer mensen naar Valkenburg aan de Geul te lokken.

Er dient in de gemeente Valkenburg aan de Geul voldoende ruimte te zijn voor de ontwikkeling van de eigen bedrijven in onze gemeente. Het CDA Valkenburg is een voorstander van het opzetten van een accountmanagement binnen de ambtelijke organisatie zodat bedrijven rechtstreeks contact hebben over vraagstukken die verder gaan dan die het bedrijvenloket behandelt. De gemeente organiseert verder regelmatig netwerkbijeenkomsten voor het bedrijfsleven, zodat er meer clusters ontstaan waarin bedrijven elkaar steunen.

Valkenburg aan de Geul kan zich onderscheiden door zich op een professionele manier in de markt zetten. Dit wordt citymarketing genoemd. Bij citymarketing is sprake van een doordachte en samenhangende strategie die de aantrekkelijke kanten van de gemeente laten zien. De

activiteiten die daarbij worden ondernomen zijn afgestemd op wensen en verwachtingen van de doelgroepen die men wil bereiken. Dat kunnen bedrijven zijn. Toekomstige inwoners, toeristen, maar ook maatschappelijke instellingen. Alles met als doel dat ze zich in de gemeente gaan vestigen of deze gaan bezoeken. Samenwerking is hierbij erg belangrijk.

Naast de noodzakelijke economische impulsen voor het toeristische Centrum van onze gemeente, wenst het CDA waar mogelijk particulier initiatief te stimuleren om het voorzieningenniveau in kernen en dorpen op peil te houden en daar waar mogelijk bedrijfsvestiging aan te moedigen.

Uiteraard behoren ondernemers het ondernemersrisico zelfstandig te dragen en is een gezonde, economisch duurzame bedrijfsvoering de verantwoordelijkheid van de individuele ondernemer.

Ondernemers zullen ook zelf initiatieven moeten nemen om het economische draagvlak voor hun bedrijf in de kernen te verzekeren, bijvoorbeeld door persoonlijke dienstverlening aan klanten, het plaatsen van een geldautomaat, door zich aan te sluiten bij coöperatieve inkoop- of franchiseorganisaties, door een boodschappenservice of producten uit de boerderij of het tuinbouwbedrijf te verkopen. Niettemin kan de gemeente eraan meewerken dat inwoners in alle kernen een aantal primaire boodschappen kunnen doen.

De middenstand is van groot belang. Zij zorgt voor de aantrekkelijkheid van de dorpscentra en ondersteunt het culturele en verenigingsleven. De middenstand dient actief te worden betrokken bij het beleid ten aanzien van de kernen en uiteraard de centrumplannen. Zo kan er voor worden gezorgd dat er voldoende ruimte en kansen blijven voor de ondernemers en dat te veel concurrentie en leegstand wordt voorkomen.

Het CDA ondersteunt initiatieven om winkels te certificeren met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

In de filosofie van Valkenburg gezonde stad, gezondheidstad en het streven naar wellness dient echter ook voldoende gelet te worden op de aspecten duurzaamheid en leefbaarheid. Het verkeer in het centrum en de kernen dient beter afgewikkeld te worden door het uitvoeren van verkeerscirculatieplannen. Delen van de kern Valkenburg dienen verkeersvrij te worden gemaakt. Voor aanvoer van goederen dienen slimme milieuvriendelijke oplossingen te worden bedacht.

Valkenburg aan de Geul bruist van de recreatieve en toeristische activiteiten. Deze activiteiten bieden prima mogelijkheden op het gebied van werkgelegenheid, dragen bij aan een hoog voorzieningenniveau en zorgen ervoor dat het prettig wonen is in Valkenburg. Recreatie en toerisme zijn bij uitstek geschikt om een bijdrage te leveren aan een ecologisch verantwoorde economische ontwikkeling. Het mooie agrarische landschap en de natuur in de gemeente Valkenburg aan de Geul bieden veel om van te genieten, en zijn dus geschikt voor veel verschillende vormen van recreatie en toerisme.

De gemeente Valkenburg aan de Geul profileert zich actief als een gemeente waarin het goed recreëren is en heeft een stimulerende rol in het ontwikkelen van nieuwe en hoogwaardige initiatieven. CDA wil dat de aanwezige fiets, wandel- en ruiterspaden goed worden onderhouden. Binnen de Gebiedsontwikkeling Maastricht Meerssen Valkenburg willen we nieuwe paden creëren. Op 30 juni 2009 gaf de raad haar goedkeuring aan de realisering van het winkelcentrumplan met ondergrondse parkeergarage, de opwaardering van de zogenaamde groene vleugels en het herstel van het historisch centrum waarbij de stadswallen meer zichtbaar worden gemaakt. De komende jaren gaat Valkenburg op de schop. Dit zal overlast tot gevolg hebben. Door een goede samenwerking tussen ondernemers en gemeente moet getracht worden deze klus eendrachtig te klaren.

Het nieuwe evenementenbeleid dat door de raad eind 2009 is goedgekeurd, biedt een duidelijke structuur en richtlijn om zowel grote evenementen zoals Kerstmarkten, wielervedstrijden (Amstel Gold Race, WK 2012) maar ook evenementen op het gebied van Kunst en Cultuur uit te voeren. De stichting 'Hét evenement' fungeert jaarlijks als aanjager van

een of meerdere nieuwe evenementen. De gemeentegroeven kunnen in de toekomst nog meer economisch rendement gaan opleveren. Plannen hiervoor dienen te worden onderzocht.

Nauwere samenwerking tussen evenementenorganisaties zal in de toekomst steeds meer bevorderd moeten worden. Ook denken we hierbij aan samenwerking op regionaal terrein. Het verblijfstoerisme zal er door toenemen.

Het CDA is van mening dat de vigerende belastingen zoals: toeristenbelasting, vermakelijkhedenretributie, precariorechten enz. geëvalueerd dienen te worden. Optionele modernere vervanging c.q. aanvulling door bijv. WOZ+, BIZ moet serieus onderzocht worden. Het aanwenden van de onderhavige belastinggelden voor het creëren van economische ontwikkeling dient zoveel mogelijk transparant te geschieden.

Er dient een nieuw terrassenbeleid te komen en ook een aangepaste horecanota.

Tenslotte dient er de nodige aandacht uit te gaan naar aspecten zoals: innovatie en duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hoewel het CDA voorstander is van marktwerking dient dit ook weer niet te dogmatisch te worden opgevat. Voorop moet staan dat marktwerking en privatisering primair in het belang zijn van de burgers.

Bevordering van de werkgelegenheid is van groot belang. Het CDA vindt betaald werk de beste vorm van sociale zekerheid. Betaalde arbeid geeft mensen niet alleen een zelfstandig verdiend inkomen: werken biedt ook mogelijkheden tot verdere zelfontplooiing, het opdoen van sociale contacten en geeft mensen het gevoel erbij te horen in de samenleving. Het CDA wil zich inzetten voor een zo groot mogelijke uitstroom naar werk. De wet werk en bijstand (WWB) biedt daarvoor veel aanknopingspunten, maar vereist ook door beperktere budgetten heldere keuzes.

Gemeenten hebben bij de bevordering van werkgelegenheid een grotere rol gekregen. Intensieve samenwerking met UWV en CWI is een must. Loonkostensubsidies kunnen werkgevers prikkelen om langdurig werkzoekenden in dienst te nemen. Het CDA ziet graag dat gemeenten no risk polissen afsluiten om het risico van ziekte bij langdurig werkzoekenden weg te nemen.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt moet verbeterd worden. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden, hebben veel contacten met het bedrijfsleven en het onderwijs. Het CDA steunt het opzetten van één loket voor werkzoekenden en werkgevers in de arbeidsmarktregio, Het onderwijs tracht meer vraaggericht te werken om in te spelen op de toekomstige arbeidsvraag van werkgevers, Contractonderwijs is hier een voorbeeld van.

Uitkeringsgerechtigden moeten dwingender worden toegeleid naar de arbeidsmarkt: recht op werk in plaats van recht op een uitkering. Voor diegenen die niet meer kunnen meedoen in het reguliere arbeidsproces zijn de inspanningen van de gemeente en maatschappelijke organisaties gericht op andere vormen van participatie. Gemeenten moeten daarom zo veel mogelijk verbindingen leggen tussen de WMO, de Wet Werk en Bijstand (WWB), de Wet Sociale Werkvoorziening WSW), de Wet integratie burgers (WIB) en de wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). Hierdoor kunnen zoveel mogelijk mensen participeren. Het Participatiefonds kan daartoe een impuls leveren. Is werk geen optie dan kan men bijvoorbeeld vrijwilligerswerk in het kader van de WMO doen. Uitkeringsgerechtigden krijgen op deze wijze weer werkervaring en doen weer werkritme op.

Jongeren (18-23 jaar) is de leeftijdsgroep die de hoogste prioriteit verdient bij werkgelegenheidsbevordering. Jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen moeten direct actie aan de slag gaan in een gemeentelijk traject. Wie nog geen diploma heeft moet de kans krijgen om, eventueel in een leer-werk-traject, alsnog een startkwalificatie te halen. Verder vindt het CDA dat alle jongeren m.b.v. sollicitatiecursussen, arbeidstraining, het opdoen van werkervaring met behoud van uitkering en actieve samenwerking met bedrijven zo snel mogelijk via coaching aan werk moeten worden geholpen,

Ten aanzien van eenoudergezinnen die leven van een bijstandsuitkering vindt het CDA dat er sprake moet zijn van een goede balans tussen de ouderlijke zorgplicht voor het kind en het zich beschikbaar stellen voor de arbeidsmarkt. Bij gezinnen met kinderen moet door de gemeente extra inspanning verricht worden bij het bemiddelen van de ouder(s) naar werk.

Keuzes

- De uitvoering van de toeristische visie dient onverminderd te worden voortgezet
- Één fysiek en digitaal loket voor bedrijven. Instellen accountmanagement.
- Citymarketing kan authenticiteit en profilering bevorderen.
- Intensief contact met ondernemers is noodzakelijke voorwaarde voor goede samenwerking.
- Ondernemers moeten het bedrijfsrisico zelf dragen en initiatieven ontwikkelen om het draagvlak van hun bedrijf te verzekeren.
- Nauwere samenwerking tussen evenementenorganisaties zal in de toekomst steeds meer bevorderd moeten worden.
- Bevordering goed leefmilieu voor eigen inwoners en gasten dient hand in hand te gaan met economische/toeristische ontwikkeling.
- In de filosofie van Valkenburg gezonde stad, gezondheidstad en het streven naar wellness dient echter ook voldoende gelet te worden op de aspecten duurzaamheid en leefbaarheid.
- Bevordering van de werkgelegenheid is van groot belang. Het CDA vindt betaald werk de beste vorm van sociale zekerheid.
- Vooral jongeren van 18-23 jaar mogen niet aan de kant staan. Parttime werken voor alleenstaande ouders met kinderen kan financieel worden gestimuleerd.

5. Vitale kernen en platteland

Het CDA zet zich in Valkenburg aan de Geul in voor een voorzieningenniveau dat zo dicht mogelijk bij de inwoners ligt en zoveel mogelijk aansluit bij de lokale gemeenschappen. Eerder is de waarde van de gerenoveerde gemeenschapshuizen voor het verenigingsleven al benadrukt. Het CDA staat het concept van het "complete dorp" voor. Dat wil zeggen dat winkels, scholen, een TPG postpunt, een verzorgingshuis, openbaar vervoer en werkgelegenheid binnen bereik zijn.

Het CDA is een grote voorstander van het in stand houden van dependances van scholen voor basisonderwijs in de kernen. Samenwerking is hierbij van groot belang en daarbij wordt een beroep gedaan op de besturen van regionaal gefuseerde scholen die over voldoende leerlingen beschikken. Ook voor zorgvoorzieningen mag de afstand voor ouderen in de kernen niet groter worden. Ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen en zo lang mogelijk voor elkaar blijven zorgen. Om dat mogelijk te maken zijn speciale voorzieningen nodig. Met het experiment van de nieuwe generatiewoningen kan bezien worden of in kernen draagvlak is voor vernieuwde vormen van kleinschalige woon-zorgcomplexen, zogenaamde wozoco's.

In de kernen moeten voldoende mogelijkheden zijn voor ouderen en jongeren om te kunnen blijven wonen in hun eigen omgeving. Het CDA is van mening dat de dorpen niet op slot mogen. Inbreiding staat voorop en waar mogelijk en gewenst de contouren oprekken.

Voor de laatste jaren is het platteland sterk veranderd, van karakter, van functies, van aanzien. De voornaamste oorzaak is dat de agrarische sector sterk is ingekrompen. Veel boeren stoppen ermee en kinderen zien geen perspectieven in overname. Het buitengebied moet dus aantrekkelijker worden. Het CDA wenst onder strikte voorwaarden ruimte te bieden aan ontwikkelingen van andere, duurzame semi- of niet-agrarische economische activiteiten.

In de kernen wordt de betrokkenheid van de burgers bij hun leefomgeving vergroot via het goed functioneren van kernoverleggen. Het CDA acht het op de weg van de gemeente te liggen waar nodig kernoverleggen bij te staan. De gemeente moet de kernen zelf betrekken bij belangrijke beslissingen die de kern in kwestie aangaan.

Keuzes

- Naast de mogelijkheden van multifunctioneel gebruik van de gemeenschapshuizen voor zorgvoorzieningen voor ouderen, kunnen in toenemende mate elektronische en digitale hulpmiddelen - variërend van internet tot (bel)alarmsystemen - het organiseren en aanbieden van voorzieningen op afstand mogelijk maken. Ook boodschappenservices, tafeltje-dek-je en collectief vraagafhankelijk vervoer (bel- en buurtbussen en taxi's) voorzien in behoeften van minder mobiele mensen.
- Verder moeten volgens het CDA inwoners een vrije keuze krijgen in bereik en bezoek van de huisartsenposten in de regio.
- Het CDA is pleitbezorger bij de rijksoverheid van een hogere bijdrage per leerling tot behoud van basisscholen in de dorpen en kernen. Diverse vormen van Brede School concepten (combinaties van onderwijs, sport, cultuur, naschoolse opvang) geven aan deze scholen een sterkere positie in de kernen.
- Het CDA is tegen onbeperkte uitbreidingen van woningbouw maar voor een verantwoord inbreiden van nieuwe woningen in overeenstemming met het karakter van de kernen en met respect voor de dorpskarakteristieke open ruimtes. Bestemmingsmogelijkheden van vrijkomende agrarische gebouwen en hotels kunnen worden verruimd, mits de bestemming en de activiteiten duurzaam zijn en passen bij het karakter van de omgeving.
- De agrariër van de toekomst moet volgens het CDA de ruimte geboden worden nieuwe economische activiteiten te ontwikkelen: een zorgboerderij, kinderopvang, verkoop van streekproducten van de boerderij. In het kader van de toeristische exploitatie van wandelpaden en het buitengebied is de agrariër bij uitstek degene die zorgdraagt voor landschapsbeheer en onderhoud.

- Stimulering van de zijde van kernoverleggen om aan de hand van burgerinitiatieven te komen tot uitvoering van plannen verdient volgens het CDA volop ondersteuning. Inwoners van de kernen moeten mee richting geven aan de inrichting en onderhoud van de eigen kern.

6. Sociaal beleid

Het CDA vindt werk de beste vorm van sociale zekerheid. Het biedt mensen een eigen inkomen, sociale contacten, het gevoel een nuttige bijdrage te leveren aan de samenleving en de mogelijkheid zich te ontplooiën. De Wet Werk en Bijstand (WWB) biedt voldoende aanknopingspunten om een zo groot mogelijke uitstroom van bijstandsgerechtigden naar werk te realiseren. Vooral jongeren van 18 tot 23 jaar en gezinnen met kinderen mogen niet aan de kant staan. Voor hen moeten extra inspanningen verricht worden. Gemeentelijke inspanningen die verder reiken dan alleen bijstandsgerechtigden; de gemeente heeft de zorgplicht voor alle inwoners die zonder werk zijn geraakt. In hoofdstuk 4 zijn we hier al uitgebreid op ingegaan.

Tegelijkertijd is het CDA zich ervan bewust dat voor sommigen de weg naar werk voor langere tijd of zelfs definitief is afgesloten vanwege medische of sociale redenen. Voor hen is een goed armoedebeleid levensnoodzaak. Binnen de mogelijkheden van de wet wordt in ieder geval gezorgd voor een compensatie van de extra kosten ten gevolge van chronische ziekte of handicap. Ook ouderen met uitsluitend AOW of met AOW en een klein pensioen moeten extra financiële steun ontvangen. Verder heeft de gemeente een zorgplicht naar haar inwoners die als gevolg van het nieuwe ziektekostenstelsel dreigen niet verzekerd te zijn.

Het CDA maakt zich zorgen om de maatschappelijke participatie van kinderen in een gezin met een minimuminkomen. Voor hen moet de declaratieregeling Breekfonds minimaal voorzien in een vergoeding voor een (gedeelte) van de kosten bezoek peuterspeelzaal, contributie sportvereniging en kosten van zwemlessen.

Schuldhulpverlening beperkt zich niet tot het aangaan van een regeling voor personen met hoge schulden, de zogenaamde schuldsanering. De gemeente moet ook preventief beleid voeren. Woningbouwverenigingen moeten tijdig grote huurschulden signaleren, zodat huisuitzettingen kunnen worden voorkomen. De Kredietbank en het Algemeen Maatschappelijk Werk moeten optimale begeleiding kunnen geven aan mensen die in een schuldsituatie zijn geraakt. Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor mensen met een inkomen op of rond het bijstandsniveau moet vast beleid zijn.

Mensen met een handicap zijn volwaardige burgers, met rechten en plichten. Zelfstandig kunnen (blijven) leven en beslissen is voor ieder mens een groot goed, dus ook voor gehandicapten. Voldoende informatie en advies voor gehandicapten over wonen, vervoer, werken, recreëren en zorgvoorzieningen zijn een eerste vereiste. Het gehandicaptenvervoer mag geen beperkingen kennen. Bij nieuwbouw is aandacht nodig voor aanpasbaar bouwen en openbare gebouwen en publieke ruimtes in den brede zin van het woord moeten toegankelijk zijn of worden.

Keuzes

- Het CDA kiest voor een gemeentelijk armoedebeleid dat activerend is voor wie nog kan werken, toereikend is voor wie dat niet meer kan en dat ook op langere termijn houdbaar is.
- In het sociale beleid geeft het CDA bij voorrang aandacht aan jongeren, gezinnen met jonge kinderen, chronisch zieken, ouderen en gehandicapten. Extra inspanning dient er te blijven ter voorkoming van het onverzekerd zijn van mensen.
- Het CDA is voorstander van structurele samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en financiers, zodat gehandicapten via één gemeenteloket alle relevante informatie kunnen krijgen over huishoudelijke verzorging en andere voorzieningen wonen, welzijn en zorg.

Zie ook de keuzes m.b.t. werkgelegenheid in hoofdstuk 4.

7. Ruimtelijke ordening en onderhoud publiek domein

De inrichting van ons publiek domein raakt ons allen. Het gaat om het scheppen van een zo goed mogelijk evenwicht tussen wonen, werken en recreëren, tussen economische en ecologische functies. Ruimtelijke ordening is een middel en geen doel. Het is een belangrijk instrument om leefbaarheid in de gemeente Valkenburg in stand te houden en te bevorderen.

De nota Ruimte en de nieuwe wet Ruimtelijke Ordening (nWRO) zijn van betekenis. In 2011 dient de verplichte digitalisering van bestemmingsplannen gerealiseerd te worden. Dit vergroot en bevordert de betrokkenheid van inwoners bij het ruimtelijk ordeningsbeleid van de gemeente.

Dit jaar treedt de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) in werking. Dit is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. In samenwerking met Gulpen-Wittem en Vaals zal hierdoor een betere dienstverlening worden aangeboden.

Ten aanzien van ruimtelijke ordening zijn voor het CDA twee uitgangspunten leidend:

1. *gespreide verantwoordelijkheid* (heldere verdeling van bestuurlijke verantwoordelijkheden). Uiteraard moet de gemeente Valkenburg aan de Geul rekening houden met structuurvisies van de rijksoverheid en de provincie. Het motto dient echter te zijn: decentraal wat kan en centraal wat moet.
2. *rentmeesterschap*: de inrichting van de openbare ruimte heeft ook gevolgen voor de komende generaties. De agrariërs dienen gesteund en gewaardeerd te worden voor het feit dat zij de dragende kracht zijn bij het onderhouden van een aantrekkelijk landschap, waarbij wij denken aan mooie weilanden, open velden en prachtige doorkijkjes. Wij wensen dan ook op dit vlak mee te werken aan een vitaal platteland.

Krimp is een gegeven. Het CDA erkent dat deze ontwikkeling Valkenburg ook parten gaat spelen.

Krimp is het gevolg van ontgroening, vergrijzing en binnenlandse migratie en heeft gevolgen voor onder andere wonen, zorg en onderwijs. Ook heeft het consequenties voor de arbeidsmarkt en de inkomsten en uitgaven van gemeenten. Krimp vraagt nu ook om andere reacties dan het alleen inzetten op de bevolkingsgroei. Duidelijk is dat de demografische transitie invloed zal hebben op allerlei beleidsterreinen en dat dit vraagt om bijsturing van beleid.

In de qua inwonersaantal steeds kleiner wordende kernen is wat het CDA betreft een levende gemeenschap van grote waarde. Juist daar waar mensen samenwerken, initiatieven nemen en innoveren ontstaan bloeiende gemeenschappen. Iedere bestuurslaag dient in dit vraagstuk haar eigen verantwoordelijkheid te nemen om goed in te spelen op de bevolkingsdaling. De gemeente als dichtstbijzijnde bestuurslaag vervult een facilitaire en stimulerende rol. Het CDA stelt in haar landelijke actieplan onder meer voor om de vogelaarheffing te schrappen en woningcorporaties in krimp gemeenten dit budget in te laten zetten voor het bevorderen van de leefbaarheid daar.

Het landelijke CDA stelt daarnaast een Krimfonds voor. Door middel van een systematiek kunnen private en publieke partijen hun financiële bijdragen stroomlijnen en met elkaar koppelen. Met de investeringen uit het fonds kan nu al rekening worden gehouden met toekomstige demografische ontwikkelingen. Gemeenten met sterke krimp hebben een zware herstructureringsopgave om hun woon- en leefklimaat op peil te houden. Deze opgave gaat de gemeentelijke financiële en organisatorische draagkracht meestal te boven. De rijksbijdrage kan daarmee een aanjaagfunctie hebben, om onder andere vraag en aanbod op de woningmarkt in balans te brengen. Het is aan gemeenten om realistische bouwplannen te maken, aansluitend bij de voorkeuren van mensen, in tegenstelling tot voorheen meer inzetend op kwaliteit dan ook kwantiteit.

De komende planperiode zal de regionale woonvisie Maastricht en Mergelland verankerd moeten worden. De omvang en de kwaliteit van de woningvoorraad moet aansluiten bij de wensen van de huidige bevolking en goed zijn toegerust voor het opvangen van de

ontwikkelingen zoals krimp. Het CDA wenst in deze ontwikkeling expliciete aandacht voor ouderen en gehandicapten en extra kansen voor jonge starters in betaalbare woningen in de kernen.

Het CDA staat een actief doelgroepenbeleid voor als het gaat om woningvoorzieningen voor starters en senioren.

Voorop staat een schone en goed onderhouden publieke ruimte in Valkenburg aan de Geul. Op openbaar meubilair zoals banken en afvalbakken vindt controle en toezicht op onderhoud plaats.

Wijkgericht werken in het kader van zelfsturing is een goede aanpak om dichtbij en op de vraag van de burger bezig te zijn met inrichting en onderhoud van de openbare ruimte.

Wij willen zuinig zijn op ons cultuurhistorisch erfgoed; bij noodzakelijke renovaties dienen hoogwaardige materialen en als het passend is, zoveel mogelijk mergel te worden gebruikt. Het CDA wil het gebruik van mergel sowieso bevorderen. Bij de (her)inrichting van straten en pleinen in het Centrum, die de komende raadsperiode wordt uitgevoerd, dient er aandacht te zijn voor het gebruik van duurzame voorzieningen en het goede onderhoud hiervan. Er wordt rekening gehouden met ongewenste belemmeringen voor gehandicapten, ouders met kinderwagens en vrouwen met naaldhakken.

Wandelpaden in ons omringend groen behoren fatsoenlijk en begaanbaar te zijn voor inwoners en toeristen. Extra aandacht dient hierbij gegeven te worden aan rolstoel- en rollatorgebruikers. Bewegwijzering en bebording moeten op orde gehouden worden. Omdat de ons omringende natuur een van de meest waardevolle basiswaarden is voor toeristisch Valkenburg aan de Geul, tolereert het CDA geen verstoring van stiltegebieden als gevolg van verhevigd vliegtuiglawaai, motoren of andere lawaaimakende voertuigen. Met deze verstoring wordt ook de leefbaarheid in de kleine kernen op het spel gezet.

Het CDA blijft voorstander van het opwaarderen van de dorpspleintjes in de kernen. Pleinen vormen een ontmoetingsplaats van de gemeenschap in een kern. Hier klopt het hart van de buurt. Het versterkt de ontmoetingsfunctie van de eigen bewoners en geeft tevens een impuls aan een versterkt toeristisch bezoek aan de dorpskernen.

Ook kunst in de openbare ruimte verdient zijn plaats. De komende vier jaren wenst het CDA dat de gemeente een aantal kunstobjecten in de openbare ruimte ondersteunt en realisatie niet belemmert.

Keuzes:

- Het ruimtelijk orderingsbeleid dient te worden afgestemd op de demografische prognoses voor de gemeente en de regio.
- Er dient in regionaal verband doelmatig geanticipeerd te worden op de gevolgen van mogelijke krimp.
- In de ontwikkeling van de woningvoorraad kiest het CDA expliciet voor de doelgroepen van ouderen en gehandicapten en extra kansen voor jongeren en starters in de kernen. Accent dient verschoven te worden van kwantiteit naar kwaliteit.
- Het CDA wenst een grondbeleid met een sterke positie voor de gemeente met voldoende ruimte en mogelijkheden van zogenaamde PPS constructies (publiekprivaatrechtelijke samenwerking) met investeerders en ontwikkelaars.
- "Valkenburg Schoon" verdient nog steeds verbetering niet alléén in schoonmaak- en onderhouds-daden maar ook in keuze voor materiaal-inrichting. De gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, ondernemers en burgers dient in dit opzicht duidelijker te worden vastgelegd.
- Het CDA wenst dat dorpspleintjes opgewaarderd worden en dat extra kunstobjecten in de openbare ruimte gerealiseerd worden. Wandelpaden moeten aan de maat zijn en ons basiskapitaal natuur mag niet verstoord worden door extra lawaai.

8. Verkeer, vervoer en parkeren

Mobiliteit, verkeer en parkeren heeft jarenlang de politieke discussie gedomineerd. Het CDA wenst dat de komende periode de uitgangspunten en de verbetervoorstellen over verkeersdoorstroming en verkeersinfrastructuur krachtdadiger worden aangepakt.

In samenwerking met de provincie en Rijkswaterstaat komt de realisering van de nieuwe afrit Beekstraat. Nu dichtbij. De realisatie daarvan moet de doorstroming in de kern Valkenburg aantoonbaar verbeteren. Vooral met de bewoners in Houthem, Strabeek en Broekhem moeten afstemming en voldoende maatregelen volgen.

Ook het openbaar vervoer is de komende planperiode van belang. Het betreft de realisatie van de lightrail op het traject Heerlen-Maastricht en een nieuw openbaar vervoersknooppunt bij het NS Station met renovatie van het stationsplein zelf. Bijzonder aandacht blijft het openbaar vervoer in de kernen vragen. Met de te verwachten nieuwe provinciale richtlijnen openbaar vervoer strijdt het CDA voor behoud van een goede bereikbaarheid van de kernen via de lijn- of buurtbus.

Het gemeentelijke parkeerbeleid is ingegeven door een belangrijk motief van een leefbaar centrum. Betaald parkeren voor toeristen, parkeervergunningen en kraskaarten voor bewoners en bezoekers, parkeerplaatsen aan de randen als instrumenten om de parkeerdruk te doen afnemen. Overlast van de infrastructuur en parkeerdruk van het steeds maar toenemend autoverkeer is voor een deel te voorkomen door ondergrondse aanleg van een of meer parkeergarages. Het nieuwe Centrumplan biedt daarvoor de gelegenheid. Het CDA wenst dat de gemeente straks de mogelijkheden moet onderzoeken tot achteraf betaald parkeren in parkeergarages.

Bij de volgende evaluatie van het parkeerbeleid dienen de overlastproblemen in centrum-oost nadrukkelijk aandacht te krijgen.

In de verblijfsgebieden van onze kernen worden naast meer (gemeentelijke) verkeerscontroles, maatregelen genomen ter bevordering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid door de snelheid van het autoverkeer af te remmen. Op de ontsluitingswegen heeft de auto weliswaar voorrang doch worden afdoende en gescheiden alternatieven geboden voor voetganger en fietser. De aanleg van meer fietsstroken is daarvoor een probaat middel.

Ook een goede openbare verlichting draagt bij aan de sociale- en verkeersveiligheid. Verbeteringen kunnen alleen gerealiseerd worden indien daarvoor extra middelen worden ingezet.

Keuzes

- Bij de realisering van de afrit Beekstraat dienen passende maatregelen te worden ontwikkeld ter bevordering van de verkeersveiligheid en voorkoming van overlast voor Houthem, Strabeek en Broekhem. Tevens dient er gezocht te worden betaalbare alternatieve mogelijkheden ter beperking van geluidsoverlast A79 (Houthem).
- Beperking van overlast van de verkeer- en parkeerdruk is verder te realiseren via een snelle lightrailverbinding. (de eerste stappen zijn gezet) en mogelijk een transferium.
- In de verblijfsgebieden heeft het langzame verkeer voorrang uit hoofde van verkeersveiligheid. Op ontsluitingswegen zorgen voldoende openbare verlichting en fietsstroken voor de nodige bescherming van de verkeerszwakkeren.
- Parkeerproblematiek in centrum-oost vraagt extra aandacht bij eerstvolgende evaluatie van het parkeerbeleid.

9. Bestuurlijke vernieuwing en Financiën

Het CDA streeft naar een optimale dienstverlening voor de burger. Daar hoort dus een gemeentelijke organisatie bij, die effectief, klant- en vraaggericht werkt, luistert en duidelijkheid in beleid verstrekt. De huidige gemeentelijke organisatie voorziet hierin onvoldoende en dient daarom gekanteld te worden. De cultuur en de bedrijfsvoering moeten om. Dat wil zeggen dat beleid en bedrijf vraaggericht en buurtgericht wordt ingericht vanuit de logica van de klant. Voor een klant staan snelheid, kwaliteit, één-loket en goede openingstijden voorop. Geïnvesteed moet worden in versterking van de ICT. De gemeente moet een groot deel van haar diensten ook via de automatische snelweg kunnen leveren.

Dé opgave voor Valkenburg aan de Geul is verbetering en behoud van haar vitaliteit voor huidige bewoners en toekomstige generaties. In deze opgave dient volgens het CDA het nieuwe gemeentebestuur ter versterking van haar bestuurskracht duidelijke strategische keuzes te maken. Het is dan zaak een duidelijke strategische toekomstvisie neer te leggen en aan te houden, niet steeds opnieuw het wiel uit te vinden en actief de samenwerking in de regio op te zoeken en aan te gaan. Want onze gemeente kan het gezien haar grootte niet meer alleen. Zo zal Valkenburg aan de Geul haar toeristische spilfunctie en trekkersrol steeds meer in overleg moeten vorm geven met de gemeenten in het Heuvelland.

De onomkeerbare samenwerking tussen de gemeenten Gulpen-Wittern, Vaals en Valkenburg zal op velerlei terreinen verbreed dienen te worden tot het hele Heuvelland; die zal vorm dienen te krijgen in een goede aansluiting op de bestaande gebiedsontwikkeling Maastricht-Meerssen-Valkenburg. Een gezamenlijke strategische toekomstvisie voor de samenwerkende gemeenten én het hele Heuvelland zal de basis moeten zijn voor complementaire verhoudingen onderling en in relatie tot Maastricht en de provincie Limburg. Dat de steeds intensievere samenwerking uit kan monden in schaalvergroting sluiten we niet uit en gaan we als CDA ook niet uit de weg.

De verhoogde efficiency op terreinen als personeel en organisatie, beleidsondersteuning, informatisering, automatisering, gezamenlijke inkoop en facilitaire ondersteuning, moeten volgens het CDA op termijn leiden tot winsten, verbeterde dienstverlening en voor meer met minder geld.

In deze opgaven staat het CDA voor een evenwichtig en solide financieel beleid. Uitgangspunt is daarbij dat de uitgaven afgestemd moeten zijn op de inkomsten. Projecten in de toeristische sector worden door de sector zelf evenals externe subsidiegevers gefinancierd; deze leidt niet tot lastenverzwaring van de gewone burger. Inkomsten uit de toeristische sector dienen in verhouding te staan met de gemeentelijke uitgaven voor deze sector. Een meer reële verhouding tussen profijt en belastingen moet worden nagestreefd.

Verhoging van de gemeentelijke OZB-belasting wordt niet nagestreefd, behoudens de noodzakelijke inflatiecorrectie van 1,5% per jaar. Heffingen dienen gebaseerd te zijn op kostendekkende tarieven. Naar de toekomst wenst het CDA de belastingdruk voor haar bewoners binnen aanvaardbare grenzen te houden. Bij uitbreiding van wettelijke taken waarvoor onvoldoende financiële compensatie wordt verstrekt, bij maatregelen van hogere overheden of bij calamiteiten zal eerst een kritische heroverweging van het uitgavenpatroon plaats dienen te vinden alvorens verhoogde belastingmaatregelen worden genomen: m.a.w. de kerntaken van de gemeente opnieuw evalueren en vastleggen. Dominante leidraad in een discussie over belastingverhogingen is de realisatie van directe en concrete voorzieningen voor burgers.

Tot slot is het CDA een voorstander van een gemeentelijke verbeterslag op de verantwoording van de besteding van de belastingen door burgers. Dit gaat verder dan een eenmalige jaarrekening. Meer dan voorheen dienen beleidsvoornemens en beslissingen duidelijk met meetbare en concrete doelstellingen te worden omschreven, waarna veel meer verplichte evaluatie en verantwoording op behaalde resultaten moet plaatsvinden door de gemeenteraad en het college en ook richting de burger.

Keuzes

- De bestuurskracht wordt versterkt door intensieve samenwerking met Gulpen-Wittem en Vaals; het aangezette proces is wat het CDA betreft onomkeerbaar. Het opstellen van een Heuvellandagenda, die een volwaardige plek in de Limburgagenda moet zien te verwerven, maakt samenhang en samenwerking in breed Heuvellandverband noodzakelijk.
- Het CDA staat voor een nieuwe strategische toekomstvisie voor de drie samenwerkende gemeenten en het hele Heuvelland voor de komende 10 tot 15 jaren, waarin voor de strategische opgaven bewust en onomkeerbaar wordt ingezet op de samenwerking met Gulpen-Wittem en Vaals én het gehele Heuvelland. Bestuurlijke consequenties gaat het CDA daar niet voor uit de weg. Het gehele proces dient van meerwaarde te zijn voor de dienstverlening en belastingdruk van de burgers.
- Het CDA staat voor een evenwichtig en solide financieel beleid voor de langere termijn. De bezuinigingen op de algemene uitkering van het rijk verplicht ons tot heroverwegingen op alle beleidsterreinen en uitvoering van de kerntaken van de gemeente. De uitgaven voor toerisme dienen in verhouding te komen met de inkomsten uit die sector. Belastingmaatregelen alléén na een zorgvuldige heroverweging van het uitgavenpatroon en indien daarvoor concrete en directe voorzieningen voor burgers worden gerealiseerd.
- In het kader van effectief en klantgericht werken is het CDA voor afschaffing of vermindering van overbodige regelgeving en bureaucratische rompslomp. Goede toegankelijke loketten voor burgers, verenigingen en ondernemers dienen in de nieuwe zittingsperiode tot stand te worden gebracht. Het CDA wenst ook een digitale gemeente waarin de burger snel en effectief wordt geïnformeerd ten gunste van meer en betere dienstverlening.